

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za štiri leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvc.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvc.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasiło političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd., se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Patjómkinove vasi...!

Slednjič vendar so oficijelno objavljeni rezultati zadnjega ljudskega štetja. Tu nam bo seveda primerjati celo morje števil, statistike o prebivalstvu v naši državi...

Ker pa človeka zanimlje najbolj, kar mu je najbliže, kar se dotika njegove lastne kože in mu poseza v lastno življenje, menimo, da bo čitateljem ustreženo, ako jim spregovorimo najprej o rezultatih ljudskega štetja v našem Primorju in izlasti v glavnem mestu teh pokrajin, v Trstu.

V Primorju bi bilo torej: 334.152 Italijanov, 212.978 Slovencev, 143.602 Hrvatov, 19.454 Nemcev, 1313 Romunov, 674 Čehov, 194 Poljakov in 10 Malorusov. Skupno prebivalstvo Primorja bi bilo — ne vstevši inozemcev — 712.377 duš. Hrvatov in Slovencev bi bilo torej — ne vstevši pripadnikov drugih slovanskih narodnostij — 356.580 proti 334.152 Italijanov. Torej tudi oficijelna statistika priznava slovansko večino v Primorju!

Seveda je po podatkih ljudskega štetja iz l. 1900 večina le mala; znašala bi le kakih 22.000 duš. Da pa ti oficijelni podatki niti od daleč ne odgovarjajo resnici, to je gotovo vsakomur, ki je videl, kako se je štel izlasti v Trstu in v Istri! Tisoči in tisoči Slovencev in Hrvatov figurirajo na štetvenih polah kakor Italijani. Vsem nam je še v živem spominu, kakih sredstev so se posluževali in kaj vse so počenjali takozvani štetveni komisariji in njihovi podjašči in agitatorji. Vsa možna sredstva so delovala: prilizena beseda, grožnja, zvižaja. A vsej tej veliki akciji v falzificiranju narodnostnih odnošev v pokrajini je sagal pod roko nečuvčen terorizem zasebnikov na podrejenca.

Glede Istre je imeti pred očmi izlasti ta-le moment, da je doli še mnogo občin z ogromnimi hrvatsko-slovenskimi večinami ali pa vsaj velikimi takimi manjšinami, katerih uprava pa je v italijanskih rokah. Tu so stali navilani občinski mogotci nasproti siromašnemu, duševno zanemarjanemu in vrhu tega gospodarski popolnoma zavisnemu, ker do grla zadolženemu, in vsled tega preplašenemu hrvatskemu kmetu. Ni treba ravno bajne fantazije v to, da si predstavljamo, kako in kaj se je godilo...! Mirno vestjo in brez strahu, da bi izgovorili ni najmanj neresnico, lahko trdimo, da je tam doli najdivnejše evela kup-

čija z dušami pod firmo. »Corriger la fortune...« O joj, kako so korigirali »srečo« — to je: številno razmerje med obema narodnostima!

Poreče se morda, da saj je doli tudi občin s hrvatskimi in slovenskimi upravami, ki so mogle vračati milo za drago ter — tudi korigirati. Ta prigovor je brez vsake podlage, ker je v Istri gotovo ni niti ene same občine z veliko italijansko manjšino, ki bi bila v hrvatskih ali slovenskih rokah! — Kamo li da bilo možno kaj takega v občinah z italijansko večino!! Iz tega izhaja, da slovenski in hrvatski strani je bila — tudi ko bi bila tu dispozicija za to — odtegnjena možnost, da bi dela škodo Italijanom v pogledu narodne statistike...!

Še enkrat pravimo torej: mirno vestjo moremo zapisati, da so nam v Istri tisoče duš poitalijančili na štetvenih polah...!

Ali naj govorimo o načinu, kakor so »štel« v Trstu in okolici? To je bila prava grozota, kateri je tieta glasovita rubrika »občevalnega jezika« odpirala najširše polje in je dajala nasilju največjo svobodo...! Svoboda nasilju in zvižaji — v tem znamenju se je vršilo ljudsko štetje v Trstu. Kar so si dovoljevali izvestni hišni gospodarji, administratorji in delodajalci, to je bilo že več nego nemoralno, to je zadevalo že ob paragrafe kazenskega zakona.

Z malo besed, lapidarno, s kričečim in prepričevalnim izgledom hočemo dokazati, da ne pretirujemo in da je vse le [gola, krvava, žalostna resnica, kar trdimo tu.

Prosimo, poslušajte in držite dobro v spominu momente, ki jih pribijemo tu!

V Trstu in v okolici so našeli 24.679 Slovencev.

Skupno prebivalstvo okolice znaša okolo 48.000 duš. Ako upoštevamo, da so v onih gori navedenih 24.000 Slovencev všteti tudi mestni Slovenci, pribajamo do zaključka, da po operatu ljudskega štetja je okolica komaj po tretjini slovenska!! Ali se prijemljete za glavo, cenjeni čitatelji, ne res!! Posebno vi vsi, ki poznate fakta, ki imajo absolutno dokazilno moč. Takov fakt so volitve. O zadnjih volitvah je bilo v okolici voljenih 5 slovenskih poslancev, a 6ti je — ob nad petsto volileev — propal le za 15 ali 16 glasov, o čemer pa treba še konstatirati, da bi velika večina tistih, ki so iz razloži razlogov glasovali za italijanskega kandidata,

gospodar dvorca doma. Mirovniške družbe ni bilo še videti. Ela je rsi tega predložila, da bi jim vozili nasproti, ali baron, nje brat, ni soglašal, ker je bil preveč truden. On je v obče mnogo trpel na migreni in se je moral čuvati. No, Melita se je sporazumela takoj z Elzo. Potem, ko je vsaka izpila čašo ohlajenega groga, kar jim je za pijačo posebno priporočal grof Janko, sedli sti zopet na svoji kolesi in zdrdrali častnikom nasproti. Ni trebalo voziti daleč. Na poslednjem bregu pred seboj sti že opazili pričakovane kolesarje, ki so do vrha rebra hodili peš, a sedaj zopet zaseli svoja kolesa in se spuščali niz-dolu. Eni in drugi so se opazili isti hip in počeli pozdravljati se mahanjem klobukov in robcev. Skoro so bili vkup, poskočili s svojih vozil in se pozdravili mej seboj.

Melita in Ljubica sti se radostno objeli; prva prisiljeno brez občutka, druga iskreno in prisrčno.

»Kako divno se ti prilaga ta obleka!« — polaskala je Ljubica Meliti — »Kaj ne, Alfred?«

Alfred se je le nasmehnil in stisnil nežno ponujeno mu Melitino ročico.

»Nisem še privajena tej obleki«, odvrnila je Mely, klanjaje se v dražestni kretoji za kolesom, ker je veter s severa nekoliko

slvesno protestirala, ako bi jim kdo velel, da so Italijani.

Če poštevamo nadalje pomoč, ki jo daje Italijanom že dejstvo, da imajo občinsko upravo v svojih rokah, in če se spomajamo, kako zna italijanska stranka uporabljati in zlorabljeni to moč, potem nam mora pripoznati vsakdo, da taki rezultati na voliških okolice bi bli absolutno nemožni, ako ne bi v naši okolici odločno prevladoval slovenski element! Na podlagi volilnih rezultatov v okolici moremo računati z absolutno gotovostjo, da je ta okolica približno po dve tretjini slovenska! To razmerje pa se še temeljito spreminja nam v prilog, ako upoštevamo dejstvo, da dve tretjini onih, ki glasujejo po okolici za italijanske kandidate, so Slovenci ne le po rodu, ampak tudi v svojem vaakdanjem praktičnem življenju. Nikdar nam ne bi vest mogla nič očitati, ako trdimo, da je samo v okolici najmanj 36000 Slovencev. Če k tem prištejemo le 8000 mestnih Slovencev, dobimo število 44000. Oni so nas pa našeli vsega skupaj 24000.

Ko je velika ruska carica, Katarina II., potovala po Krimu, je tedanji vsemožni državnik Patjómkin dal prirediti umetno, evtočo vas. To vas je dajal prenašati ob potu, kjer je potovala carica. Tako je videla carica evtoče blagostanje, živahen promet in veselo in zadovoljno ljudstvo povsodi, po vsej pokrajini. V resnici pa niti bede ni bilo, ker ni bilo nič, ker je bila puščava...

Tako Patjómkinovo vas o narodnostnih razmerah v naši pokrajini nam je ustvaril operat ljudskega štetja, na katerem so sodelovali tudi vladni organi! Nedostaje nam besed, da bi označili to, kar čutimo v tem hipu. Mnogokrat še bo treba govoriti o tem, ali danes že slovensko in a priori protestujemo proti temu, ako bi se kedaj hotelo na podlagi take statistike odmerjati nam narodne, politične in kulturne potrebe!! Slovenskim poslancem pa kličemo na ves glas, da ne bi zagrešil zločina na našem pravu do ekzistence in življenja le oni, ki bi skušal kaj takega, ampak tudi oni, ki bi k temu — molčal!! Slovenski poslanci morajo vedeti, kaj in kako jim veleva dolžnost, vse dotlej, dokler bo avstrijski zistem skrbel le za prirejanje Patjómkinovih vasij, mesto za — realne življenjske potrebe državljanov v civilizirani državi!

močnejše zavel in je nje široke in lahke hlače zanosil tako, da so se dobro razločile oble jej meče.

Alfred jo je gledal pohlepno očesom, ne odvrnivši oči od nje, a ona mu je z istim ognjem vračala gorke poglede. Bila je od napora zažarela v lieu, kakor da se nahaja v največji duševni razburjenosti. — To lice ga je spomnilo sestanka v winterhofskem dvoredu, in on je občutil, kako mu je v srcu plamtela nebrzdana in neutešena ljubav.

Krenoli so dalje proti Oroslavju, kamor so v četrti ure dospeli ob veselem razgovoru in počasi vozeči, kakor da se hočejo odpočiti. Grof Janko je dočkal goste sijajno, po svojem starem običaju. Vse prvo nadstropje je bilo sijajno razsvetljeno. Svetilniki v pojedinih sobah in v veliki dvorani bili so vsi v plamenu. Gospodar je mislil zlasti na ples, ker, kako naj mine zabava brez plesa kjer so tri krasne gospe in petorica mladih častnikov, ki v svojih posadkah zdihujejo za tako zabavo.

Ko so se gosti odpočili in uredili, kolikor se je dalo, svojo sportmansko toiletto, stopili so k večerji, na kateri je grof Janko, po navadi, bliščal s svojim humorjem, a o tem se brigal, da njegovi kavaleristi ne ostanejo žejni. Livrežani sluge so točili neprestano

Še z ozirom na zagrebške izgrede.

(Dopis iz hrvatskih krogov.)

Jezikoslovci so razdelili južne Slovane (ne vzešči v obzir Bolgare) v kaj-kavce, v č-a-kavce in št-o-kavce. Bodi jim! Ali oni so šli dalje ter so na temelju vprašavnih zaimkov, kaj, ča in št-o, ustvarili tri narode.

Beseda »narod« se v nas še ni razbistrila do čistega pojma, ker jo često upotrebljujemo toliko za hrvatski »puk«, za slovensko »ljudstvo« in za »pleme«.

Zato bodi jim tudi to!

Nu, oni so slehjiči rekli: kaj-kavci tvorijo slovenski narod, č-a-kavci hrvatski narod, št-o-kavci srbski narod. Na to naj pripomnim pred vsem, da razlika med našim jezikom tam gori v Štajerski in tam doli v turški Macedoniji ni tolika, kakor je v Italiji med venečijskim in florentinskim narečjem. A razlike, kakoršnja je n. pr. med milanskim in neapeljskim dijalektom, kjer absolutno ne morejo razumeti eden drugega, med južnimi Slovani sploh ni.

Dalje mi je pripomniti, da č-a-kavci v onih krajih, kjer se je č-a-kavščina ohranila nepokvarjena, navadno govore ne-št-o (mesto ne-č), dočim kaj-kavci govore in pišejo ni-č (mesto ni-kaj) itd.

Jaz sem se pred nekoliko dnevi mudil v kraju, kjer govore: kaj, ki (čakavski za kdo) in za-št-o. Slednjič ni brez važnosti, da so kajkovski k-d-o ter štokavski t-k-o in št-o postali od čakovskega k(i) to in č(i)-to. Potem bi se moglo trditi, da so kaj-kavci in št-o-kavci izišli iz č-a-kavcev. A ker so č-a-kavci Hrvatje, da so iz Hrvatov izišli Slovenci. Srbi in Rusi (št-o)...

To je utemeljena šala v smešni resnosti!

Hrvatska kraljevina (regnum Chrobatum) pod kralji hrvatske krvi je obezala: današnje Hrvatsko in Slavonijo, Dalmacijo, Črnogoro do reke Bojane, Bosno in Hercegovino do Drine, Istro do Raše in en del sedanjih slovenskih dežel. V teh deželah se ni znalo nego za eden jezik — hrvatski. To je historija.

Kneževina Srbija se je razprostirala južno od Hrvatov, a središče jej je bila sedanja Macedonija.

Okoli l. 1450. so začeli primorski Hr-

divno ohlajeni šampanjec v tulipanske čaše (grof ni trpel šampanjskih posodje v obliki skledic), ki so se marljivo praznile. Danes ga ni prav nič bolela roka, in niso ga vznemirjale niti skrbi z upraviteljem, kateremu je nedavno izplačal nekoliko tisočev zaostanka na davkih, ter si ga s tem otrešel z vrata za več časa.

Družba je takoj začetkoma bila jako živahna in vesela. Vladal je v njej neprisljen, naraven ton, ki je že lasten mlademu svetu. Melita je sedela mej Alfredom in nekim njegovim prijateljem, nadporočnikom. Njima nasproti je sedela Ljubica zraven kate-tere si je izbral mesto grof gospodar, kateremu je jako ugajala lepa nežna ženica z blagimi očmi in vedno smehljajočim licem. On je tako izvrstno zabaval svojo sosedo s svojimi šalami in dovtipi, da se je morala neprestano smejati. Vsa ostala družba jej je postala odveč; čula je le svojega zabavnega soseda. Za Alfreda in Melito se ni brigala. Saj jej sedeta vis-a-vis! Tu ni moglo biti, po njenem mnenju, nobene nevarnosti. Pa ona sta jo vendar varala pred očmi. Govorila sta poluglasno in si povedala vse, kar sta si imela pripovedati; rekala sta si drug drugemu sladka nežna imena, njiju roke našle so se skrivši in se stiskale, a ramena

PODLISTEK

127

MELITA.

Povest iz naše dobe.

Spisal Josip Evžen Tomić; prevedel Radl.

Drugi del.

XI.

V nedeljo sti krenili ob določenem času dve družbi proti Oroslavju: ena iz Delidvora, druga iz Mirovnika. Melita in Elo je spremlil Elin brat, njiju chevalier d'honneur. Bil je vroč poleten dan; radi tega sti obe družbi krenoli še le tedaj, ko se je začelo solnce nagibati k zapadu in je bilo mestoma nekaj sence na cesti, vodeči ob samovitem Zagorju. Melita si je nadela široke hlače temno modrega sukca in bledormeno bluzo, a na glavi jej je sedela koketno modra labka kapa à la matrose. Bila je tako dražestna v tej upravi, da je bila tudi Ela vsa iz sebe, ko jo je videla.

»Alfred izgubi glavo, ko te bo videl« jej je rekla v šali, ko so počeli voziti.

Melita se je le nasmehnila in zdrknila hitreje naprej za svojimi mislimi, ki so letele nasproti nje m u, le njemu. Trojica njih so dospeli prej v Oroslavje v dvor grofa Janka, na katerem se je vila zastava, v znak, da je

vatje (Dalmatinci) soavati po mestih prosvetna društva za razgovorjanje, izmenjavanje misli in čitanje pesmi. V takem društvu v Spljetu se je najbolj iztaknil Marka Marulič (1450—1524), ki je svoj jezik izrecno imenoval »arvatskim«. Istotako se je proslavil Hanibal Lucić na otoku Hvaru (1480 do 1525). V isti dobi je procvetela hrvatska književnost v bogati republiki Dubrovniški (Ragusa). Poznana so imena Mencić, Vetranić, Držić, ter posebno Ivan Gundulić (1588—1638.) Potem sta znamenita Peter Hektorović z otoka Hvara in Dinko Zlatarić, ki je eno svojih del posvetil hrvatskemu knezu Zrinskemu.

Da ne omenjamo drugih, spominjati se hočemo takoj ljubljene hrvatskih pomorcev, redovnika Andreja Kačića iz Makarske (1690—1760). Njegovi štoto-kvski dekametri tečejo gladko in sladko, kakor da so mu služile za uzor narodne pesmi »srbske«, nabrane od Vuka Karadžića. Nu, Kačić niti videl ni nikdar tedanje Srbije, vzdihajoče pod turškim kopitom.

Navedi hočem še, da so primorski Črnogorci do danes ostali katoliki in da so se, dokler jim je bilo to dovoljeno, nazivali vedno imenom hrvatskim. Kar se tiče Dubrovčanov, oni še danes ne morejo pozabiti izgubljene svobode in slave, pak imenujejo navadno svoj jezik »naški« ali »dubrovački«, ali občinski zastop je hrvatski.

Hrvatje preveč proučujejo, a premalo delajo; Sebi pa, ki dosti delajo, premalo proučujejo.

Hrvat.

Politični pregled.

V Trstu, 27. oktobra 1902.

O položaju podaja poročevalce »Politike« v dolgi brzojavki nastopno sliko:

Situacija v zbornici poslancev in v notranji politiki dozoreva polagoma. Razmere silijo do odločbe, ki ne bo dolgo več puščala čakati na se in katere ne bo mogla zaustaviti nobena vladna umetnost, najmanj pa taktika, ki si jo je v zadnje čase prisvojil dr. Koerber. On igra ulogo užaljenega in meni od onega dne, ko je imel svoj vse prej nego spretni programni govor in ko ga je zavrnil dr. Pačić, da najbolje ustreza svojim dolžnostim, ako sledi politiki trme — da še ignorira tiste, katere je napadel. Češki poslanci lahko ostajajo hladni vspricho te jeze gospoda ministerskega predsednika. — Njim treba le čakati, kako dolgo bodo razmere dovoljevale načelniku kabineta, da ostaja v kotu kujanja in si popolnoma in za vedno pratrže nadaljnje vezi z zastopniki naroda češkega. Po vseh dogodkih zadnjih dveh tednov mora biti jasno vsakemu politiku in taktiku, da se je češkim poslancom temeljito onemogočilo, da bi oni iskali zopet dotike pri vladi. Več nego dve leti je tolažil g. Koerber Čehe z boljšo politično in narodno bodočnostjo ter je zahteval vedno nove roke za izvedenje njegovih načrtov, nanašajočih se na rešitev češkega vprašanja. Ti roki so se mu tudi dovoljevali, ker se je končno smatralo kakor samo ob sebi umevno, da mora gospod dr. Koerber, da uresniči svoj program, utrditi svoje zaupanje pri kroni in skrbeti za primeren milieu pri Nemcih.

Zdi se pa, da ministerski predsednik odklanja sedaj tudi posredovanje, za katero se

dotikala. Oba sta malo marala za ostalo družbo, in Melita je, le da čuva skrajne meje uljudnosti, tu pa tam kaj povprašala svojega drugega sosedu, ali pa kratko in raztrešeno odgovarjala njegovim vprašanjem. Alfredu in istotako Meliti je bila največja želja, da se snideta kje sama brez prič. O tem sta se ona dva večinoma menila na večerji. V Delidvoru to ni možno, ker mu je Alfredova strina prepovedala enkrat za vselej obiskati osobo, katero je ona izbrisala iz števila poštenih žen. V Zagrebu bi bilo to lažje, izlasti ob odsotnosti njenega moža; ali nikako v njenej hiši. Ako se najde ugodna prilika, ima Melita to takoj javiti Alfredu, ki jo potem poišče. Dogovorila sta se, da si bosta pisala šifrovana pisma, a Melita mu mora precej jutri poslati ključ za to pismo v Mirnovnik. Izleti na kolesu in s tem spojeni sestanki naj trajajo dalje. Meliti je le naloga, brzojavno priobčevati čas in smer izleta. Saj taki sestanki so vendar bolji, nego nikaki. Imela sta vsaj priliko videti se, stiskati si roke, povedati si kako lepo besedo in vsaj nekoliko ugasiti željo ljubavi. Vse to sta se zmenila mej seboj in morala sta se zadovoljevati s tem, dokler se ponudi bolja prilika. (Pride še.)

trudi dr. Rezek v interesu dobre stvari. — Kako je dr. Koerber porabil dovoljene mu termine, to kaže najbolje popolnoma razorana situacija. Dr. Rezek je tudi pod ostro kontrolo nemško-levičarskih listov, ki natančno poročajo od dne do dne, s kom je minister Rezek govoril v parlamentu ali izven istega. In vendar bi moral biti ministerski predsednik hvaležen dr. Rezeku za to, da si ta poslednji v svojih razgovorih z voditelji čeških in nemških strank ter poljskim »kolom« prizadeva, da bi »situaciji pomogel preko mrtve točke«. G. dr. Koerber ima menda posebne pojme o pripadnosti gosp. dra. Rezeka h kabinetu in o njegovih nalogah sploh. Iz tega, da se dr. Rezek čuti solidarnega z drugimi tovariši v ministerstvu, še ne more dr. Koerber kovati argumentov o uspešnosti svoje vladne politike, ali delati kake optimistične sklepe za svojo bodočnost. To lojalno vedenje dra. Rezeka je tako samo ob sebi umevno, da bi morala biti izključena vsaka diskusija o tem. Da pa dr. Rezek vzlic vsej tej solidarnosti more in tudi ima svoje mnenje o razvoju notranje-političnega položaja in o sredstvih, ki se uporabljajo za njega poplavljenje, v tem ga ne more nikdo ovirati, najmanj pa energija, s katero dr. Koerber sedaj deluje naloženje mej njim in češkimi poslanci. Zastoj je, ako si nasprotniki dra. Rezeka razbijajo glave radi njegovega dejanja in nehanja. On hrani svoj smodnik na suhem in uravna v danem trenutku svoj sklep brez ozira na to, ali bo njegovim nasprotnikom ugajalo ali ne.

Italijani in sedanjí politični položaj. Neka »vodilna oseba« v »club italiano« piše v »Information«: »Vspricho sedanje parlamentarne konfuzije italijanski klub ni smatral primernim, da bi se odločil za kako konkretno akcijo. Isti se hoče — trdno drže se svojega dosedanjega stališča — vesti pričakovano, dokler se situacija ne zjasni. Trentinsko vprašanje o avtonomiji se nahaja sedaj v stanju absolutnega mirovanja. Ako bi se kaka rešitev sploh zdela možna, potem pride ista v prihodnjem letu.«

»Vodilna oseba iz »Club italiano« se ni potrudila mnogo. No, tudi ni bilo potrebno več. Staro o »stališču Italijanov« je itak že znano, novega pa — ni! Kdaj so oni še uveli »konkretno akcijo«, katero bi dosledno izvajali tudi javno v parlamentu?! Nikdar! Kakovega govornika pošiljajo včasih, da se postavlja v pozó groznega opozicijonalea, ostali poslanci zapuščajo za hip svoje stališče, da mu poploskajo po svojih močeh, potem pa se zopet brzo umikajo na svoje — čakališče, od koder prirerajo ekakurizije v razne pisarne v ministerstvu in v predsobe eksele, kjer krivijo hrbitišča in beračijo, da po teh zakrivljenih potih dosežajo ono, za kar ne znajo nastopiti po javni poti parlamenta. Da! Njihovo stališče je bilo vedno — čakališče, kjer so sklepali »konkretno akcijo« preko kljuk na vratih ministerskih sob. Zato je lepo od »vodilne osebe«, da nam je prav na kratko povedala, da tudi v sedanjí »konfuziji« stoji na svojem že označenam — čakališču.

Vojna uprava na umikanju. Čitatelji se morda še spominjajo, da je v eni prvih sej sedanjega zasedanja zbornice poslancev vojna uprava predložila načrt zakona, po katerem bo smela tudi nad mestne rezervnike klicati na aktivno službovanje. Ta zakon je vojna uprava motivirala deloma s tem, da bo mogla v posebnega ozira vrednih slučajih puščati na začasen dopust druge vojake, in pa s tem, da so delegacije že dovolile ustanovitev 14. divizije havbic (kratkih topov) in pa potrebno pomoženje možta.

Ali parlamentarni krogi, izlasti na Ogrskem, so zavriščali proti tej vojni predlogi, ker so menili, da ista ni nič drugega, nego poskus vojne uprave, da bi po tem potu fakično pomnožila kontingent novincev in s tem kršila osnovni zakon. Vspricho tega odpora na Ogrskem je ogrski minister za deželno brambo hitel na Dunaj poročat o situaciji, kjer se je višilo vojaško posvetovanje pod predsedstvom cesarjevim, kateremu posvetovanju je bila posledica ta, da je ogrski minister za deželno brambo (honvedstvo) minole sobote v vojnem odseku ogrske zbornice podal izjavo, da hoče vlada upoštevati nekatere v tem odseku izražene želje, ali da hoče počakati kaj potrebe tudi vojni odsek avstrijske zbornice?! Potem še le da hočeti obe vladi razmišljati o željah, izraženih v obeh odsekih ter sporazumeti za eventualno modifikacijo predloge! Potem bosta odseka mogla nadaljevati svoja

posvetovanja. Ta izjava ministrova pomenja vsakako nenavaden slučaj, da se vojna uprava umika pred prvim pojavom nevolje v javnosti.

Priznati pa treba tudi, da je bila rešena izjava v vojnem odseku ogrskem in v imenu skupne vlade jako spretna šahova poteza nasproti ogrski opoziciji, ker bi bila poslednja gotovo temeljito — kakor že zna ona — izkoristila to predlogo in bi bila gotovo vprizarjala silne viharje proti skupni vojski in proti Dunaju sploh, katerima bi pred razpaljivo ogrsko javnostjo dokazovala, kako se krši in gazi ogrska ustava. Slednjič treba pa tudi pripoznati, da je dejstvo, da se je morala tako umakniti, za vojno upravo zaslužena lekcija, kajti vse preveč se je bila že naučila — ne brigati se za ustavna določila in za sklepe ustavnega činitelja, delegacij, ter na prekoračenja dovoljenih itak navadno ako izdatnih kreditov — bolj izdatnih, nego morejo prenašati žepi davkoplačevalcev v sedarji dobi gospodarske križe.

Jezikovno vprašanje v državnem zboru. Klubi desnice so pozvali hrvatske poslance iz Dalmacije, da se z Malorusi, Slovenci in šlezjskimi Slovani vred pridružijo skupni akciji za rešitev jezikovnega vprašanja, ter naj zahtevajo, da se v Dalmaciji uvede hrvatski uradni jezik. Hrvatski poslanci so se odzvali temu povabilu in izrazili svoje prepričanje, da mora stremljenje po hrvatskem uradnem jeriku v Dalmaciji imeti popoln uspeh. Nadalje so v svojem odgovoru povdarjali, da v deželnem zboru ne bodo možne razprave, dokler se pravično ne reši jezikovno vprašanje.

Fran Ferdinand se odpoveduje prestolonasledstvu? »Budapester Abendblatt« zatrjuje, da je prestolonaslednik Fran Ferdinand izjavil cesarju, da se odpoveduje pravici do prestolonasledstva na korist petnajstletnemu nadvojvodi Karolu Frančišku Josipu, sinu nadvojvode Otona. Nadvojvoda Karol da bi o svojem nastopu vladarstva prevzel ime Fran Josipa II. Seveda beležimo to vest z vso rezervo in le po dolžnosti kronistov; in to toliko bolj, ker jej niti v Rudimpešti ne verujejo prav.

Srbija in Bosna. O priliki smrti angleškega državnika Monroe Buttler Johnston-a, ki je bil poznan zbog svojega velikega prijateljstva do Turčije, priobčil je nekdanji srbski minister Čedomil Mijatović, kateri biva sedaj v Londonu, v beligradskih »Malib Novinah« nekaj važnih zgodovinskih podatkov. Med drugim pripoveduje, da je Johnston l. 1875., tikom pred srbsko-turško vojno, imal nalogo, odvrniti Srbijo od misli na vojno: Turčija bi bila v tem slučaju pripravljena odstopiti Srbiji Bosno-Hercegovino, ker je vedela, da bo itak morala te dve deželi odstopiti Avstriji v slučaju vojne z Rusijo, katera bo gotovo sledila srbsko-turški vojni.

Tržaške vesti.

Ignoranti v »Piccolovem« uredništvu. »Berliner Tageblatt« je priobčil te dni neki članek, v katerem opisuje kopaljšče v Gradežu in tamošnje prebivalce. Pisec dotičnega članka pripoveduje, da so prebivalci Gradeža sicer Italijani, ali njihov tip, njihove šege, njihove narodne pesmi da pričajo, da so sedanjí prebivalci Gradeža potomci nekdanjih Slovanov. Ta povsem naravna in opravičena trditev, ki temelji na izvajanjih člankarja v nemškem listu in poleg tega tudi na zgodovini, ta trditev torej dozdevala se je butcu pri »Piccolu« absurda in se norčuje iz nje. Revez nima gotovo ne duha ne sluha o zgodovini, še manj pa o narodoslavlju, ker bi moral sicer vedeti, da se pač more govoriti o italijanskem jeziku, ne pa o italijanskem narodu ali plemenu, ker ljudstvo, ki sedaj govori italijanski jezik, je mešanica neštevilnih družih narodov, ki so si med seboj najbolj različni, kakor Latincev, Grkov, Galcev, Arabcev, Slovanov, Germanov itd. Kje naj se torej tu vzame laški tip, kako naj se ga določi?! In res obstoji med prebivalstvom rznih pokrajin v Italiji tako velika razlika toliko na životu, kolikor značšaju, da je nemogoče govoriti o kaki skupnosti, ne glede na to, da so si razna italijanska narečja med seboj popolnoma različna. V južni Italiji je ljudstvo bolj teone poti, ogajevitega in strastnega značaja in ima znake južnih narodov, Grkov, Arabcev itd., v severni Italiji pa je temu ravno nasprotno in ima tamošnje prebivalstvo bolj znake slovanškega in germanskega plemena. Skoraj po-

polnoma slovanški značaj pa ima italijansko govoreče prebivalstvo avstrijskih primorskih pokrajin, sosebno pa v Trstu, Dalmaciji in na Goriškem, v kateri slednji pokrajini se ravno nahaja Gradež, v katerem je člankar »Berliner Tageblatt« našel slovanški tip ljudstva, slovanški značaj in slov. šege. Tako je in ne drugače, dragi »Piccolo«, in če se tudi desetkrat na glavo postaviš; tvoje neslane šale ne spremene prav nič obstoječih dejstev. Sicer pa se od ignorantov v »Piccolovem« uredništvu, ki so po večini priromali semkaj od najoddaljenejših delov Italije, pač ne more zahtevati, da bi poznali naše narodnostne razmere.

Madrepatria. Hrvatje in Slovenci Istri so vajeni že marsičemu in se ne razburjajo radi vsacega dogodka. Mnogo tega, kar počenjajo signori, niti ne beležijo več. Ali, kar si je dovolilo te dni glasilo deželnega odbora v Poreču, poznana »Istria«, to pa je malec dosti tudi za Istro. V neki recenziji knjige »Atti e memorie«, ki jih izdaja arheološko društvo v Poreču hvale delalnost tega društva, povdarja, kako razširjeni so ti atti in memorie, in pripoveduje, da je isto v zvezah s sličnimi društvi v Avstro Ogrski, v drugih krajih ter z društvi della madrepatria. Torej naši Istri je Italija madrepatria! No, to se pa že pravi biti odprti gori do brade...! Ali so res že tako varni, da smejo že tako odkrito govoriti?! Ali dobiava gosp. Koerber same take informacije, da — nič ne ve? Ali pa Istro sploh ne spada več v sfero njegovega zanimanja?!

»Pol tiki«, ki tudi beleži perfidijo v »Istri«, se zdi potrebno konstatirati, da Istro zasledja še vlada cesarski namestnik in ne kakov prefekt kralja italijanskega!

»Naša Sloga« pa meni: Človek se mora srditi na to, ali pa tudi le šaliti. Ne ve li »Istra«, komu je tu Italija »madrepatria«?! Tistim petdesetletnim italijanskim podanikom, ki lačni beže iz Italije, da se sijo v našem Primorju, odjemaj grizljaj iz ust našega sveta: sanskulotskih časnkarjev, ki v našem Primorju čekajo razne bedastoče o Italiji in italijanskem patriotizmu; tistih razgretih glav ki še vedno v teh krajih čutijo letanje rimskega orla in tulenje beseškega leva. Ali narod v Istri, masa naroda — in to ne le, kar je Hrvatov in Slovencev, ampak tudi pošteni italijanski kmetje od Galezana do Furlanije — vsi ti nič ne vedo za Italijo madrepatrijo, ampak za Italijo polno lakote in bede, polno banditov in anarhistov, polno mafije in camorre! Alla larga!

Danes se klanjajo baje pred veličastjo smrti, jutri pa so hijene na grobu! Ko je umrl pisatelj Zola v Parizu, niso naši italijanski listi mogli najti dovolj ostrih besed, da bi se dovolj nazgrazali na vedenju klerikalnih, nsejonalističnih in monarhističnih krogov na Francozsem, češ: da njihova besnost in sovraštvo ne ponehujeta niti pred veličastjo smrti!

Ko je torej umrl človek, katerega so oni proslavljali v življenju, so se takorekoč v prahu valjali pred »veličastjo smrti« in so zahtevali tudi od drugih, ki niso bili prijatelji pokojnemu, naj se vedejo spoštljivo.

Leta pa so že minola, odkar je preminol v — blaznici odličen človek, katerega puljski Italijani sicer niso smatrali svojim političnim somišljenikom, a je bil sicer priznan od vseh kakor nenavadno blag človek, pravi dobričina. Bil je to nekdanji okrajni glavar Conti v Pulju.

Leta so minola od tedaj, ali italijanski listi še sedaj liki hijene razkopavajo njegov grob, ne dajo miru njegovim kostem in sramote njegov spomin. Še bahajo se, da so tega moža spravili v — blaznico. »Popolo«, eno glavnih glasil primorske »signorie«, je pisal te dni: perchè Pola che seppe fronteggiare un capitano distrettuale megalomane tanto da farlo finire in manicomio«. To se pravi poslovenski: »... ker Pulj, ki se je znal upirati okrajnemu glavarju megalomanu tako, da je ta poslednji končal v norišnici!«

Res je! Pisec ve kakor očevidec, kaj je laška brutura v Pulju počenjala z dobrotnim, blagim, ali občutljivim in bolehnim pokojnim okrajnim glavarjem Conti-jem! Ne-prenemoma so mu bili za petami kakor lovski psi za divjačin; kjer so le mogli, so prirerjali proti njemu demonstracije, ga insultirali in denuncirali na višem mestu, dokler ga niso zlomili in mu je duh otmel... Ne le na duhu, ampak tudi na telesu strt je završil na žalostnem kraju svoje žalostno življenje.

To so dosegli tisti ljudje, ki sicer toli radi profanirajo in onečestvajo se svojimi ustni pojmi »veličastvenosti smrti«, s tem — da sami kakor hijene razkopavajo grobove davno preminolih. Mesto da bi se sramovali svojega tedanjega početja, mesto da bi želeli, da bodi pozabljeno — pa še sami osvežajo spomine, nečestne za njih, in se bahajo se svojo — sramoto! Bahajo se še, da so ubili človeka, kateremu niso mogli očitati družega, nego to, da jim ni bil političen somišljenik, da ni hotel posnemati marsikaterega tedanjih tovaršev v državni službi, ki so se radi identificirali z vsakim nasiljem in so se svojo službeno avtoriteto pokrivali vsako nezakonitost signorie. Tega ni hotel pokojni Conti, zato pa mu še danes, po več letih — hijene razkopujejo grob . . . !

Res, z ogorčenjem v duši in rudečico srama v licu se mora človek obračati od taeih prizorov v krajih, kjer baje vlada evropska civilizacija.

Alfa.

Društvo davčnih uradnikov Primorja. Prejeli smo: To društvo je imelo dne 19. t. m. pod predsedstvom Roberta Thedreza in ob navzočnosti mnogih členov svoj redni občni zbor. Zborovanje bilo jeotvorjena živio klicem na cesarja. Na to je tajnik prečital poročilo o delovanju društva, ki je bilo vsprejeto splošnim odobranjem. Istotako je bila odobrena uprava blagajne, a kakor pregledovalca računov sta bila zopet izvoljena gospoda Rajko Sehinck in Fran Bigatto. Na predlog tajnika je bilo sklenjeno, da prispevki členov za leto 1902—1903 ostanejo isti kakor dosedaj ter da je ono malo zamudnih členov v zadnjič opomniti, naj plačajo zaostali znesek pro 1901—2. Več predlogov, dešlih od raznih strani, je bilo prečitanih in so se isti izročili vodstvu društva v rešitev. Tajnik Godina je dokazoval potrebo, da se zasnuje podporni oziroma bolniška blagajna za davčne uradnike: predlog, ki meri na to, je bil vsprejet soglasno. Vodstvo društva si je pridržalo, da stori potrebne korake in da sporoči članom o vseh. Novo inštrukcijo o zaračunanju direktnih davkov so vsi navzoči označili kakor mučno in celo kakor težko izvedljivo v nekaterih točkah. Vodstvo društva je dobilo nalogo, naj potom predpostavljene oblasti — predloži ministerstvu prošnjo v tem pogledu. Sledajič so bili na predlog člana Favettija per acclamationem zopet izvoljeni: g. Robert Thedrez predsednikom, Veremud Luehes podpredsednikom, Karol Godina tajnikom in Alojzij Mrzch blagajnikom.

In zope' openska železnica. V minolem tednu morali so za nekaj časa zaustaviti promet na openski železnici radi — prevelike burje. Tir je namreč v primeri se širino vozov procezk, vsled česar jih burja lahko spravi iz ravnotežja in prevrne. Torej poleg drugih pomanjkljivosti ima nova železnica tudi to, da o burji ne bo mogla voziti.

Današnji »Sole« pa pripoveduje o sledeči novi nezgodi na tej nesrečni železnici:

Ko je včeraj popoldne voz električne železnice vozil iz Trsta proti postaji Romanja, skočil je »trolley« (drog, ki spaja voz z elektrovodno žico nad tiro) z mesta in ni več deloval. Voz se je na to najprej ustavil, potem pa je začel teči nazaj proti Trstu in ga je bilo mogoče ustaviti šele na trgu Skorklja. V vozu je bil solastnik hotela pri Obelisku in nekaj gospa, katere so pale v nezavest.

Mi nismo sicer do sedaj dobili še nikaškega zasebnega poročila o tej novi nezgodi, ali ako sodimo po vseh dosedanjih dogodkih na tej železnici, moramo že verjeti, da je kaj resničnega v počilu v listu »Sole«.

Štrajk Lloydovih kurilcev končan. Predsednik tukajšnjega pomorskega sodišča je po konferencah, ki jih je imel se zastopniki štrajkovecev in predsednikom Lloyda, Becherjem, razsodil spor med obema stranikama. V razsodbi je določeno, da imajo dotični kapitani pravico za najemanje moštva na parnike. Lloyd pozove svoje kapitane, naj se o najemanju kurilcev in mornarjev v prvi vrsti poslužujejo posredovalnega urada, ustanovljenega od društva kurilcev in mornarjev. O izbiranju moštva, naj se predvsem upoštevajo oni, ki so že bili v službi na Lloydovih parnikih.

Razsodbo, katera poleg teh, obseza še nekatera druga določila, vsprejeli so toliko štrajkoveci, zbrani v soboto na shodu, kolikor Lloydovo predsedništvo in so se vsled tega štrajkoveci podali zopet na delo.

Mi obžalujemo ta izid štrajka, ker se nam zdi, da je ves vspeh le iluzoričen. Mi smo pregledali določila razsodbe in smo, žalibog, dobili utis, da se je sicer formalno nekaj pripoznalo kurilcem, ali bojimo se, da praksa pokaže, da se bo tudi odšlej godilo tako, kakor bodo hoteli gospoda! Lloyd izda sicer poziv, da naj se kapitani poslužujejo posredovalnega urada kurilcev, ali nikjer ne vidimo nikaškega jamstva da bo Lloyd tudi silil na to... Kakor smo se v februarju identificirali z zahtevami kurilcev, istotako obžalujemo danes, da je tem zahtevam ustrezno v tako — minimalni meri.

Požar. V soboto zvečer je nastal požar v prodajalnici muzikalj in godbenih instrumentov Viktorja Giroto na korzu. Došli gasilci so kmalu pogasili ogenj, ki pa ni napravil mnogo škode.

Dražbe premišnin. V torek, dne 28. okt. ob 10. uri predpoldne se bodo vsede naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za vilne stvari vršile sledeče dražbe premišnin: v ulici Caserma št. 1, ogledalo in pisarna; v ulici Farneto št. 34, hišna oprava; v Škorklji št. 176, stroj, oprema in vozi; v ulici S. Marco št. 14.A, hišna oprava; v ulici S. Marco št. 13. I. nadstr., hišna oprava; v ulici Remota št. 1, brongan, konji, hišna oprava, kočije, vozi in stroj.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplota ob 7. uri jutraj 9°2 ob 2. uri popoldne 12°5 C. — Tlakomer ob 7. uri jutraj 772.3 — Danes plima ob 6.35 predp. in ob 5.54 pop.; oseka ob 0.17 predpoldne in ob 11.56 popoldne.

Društvene vesti.

»Mlinar in njegova hči.« Ta priljubljena ljudstva igra predstavljala se bo, kakor smo že omenili v našem listu, v soboto dne 1. septembra v barkovljanskem »Narodnem domu«. Igralci »Dramatičnega društva« se pod vodstvom gospoda Žužeka za to igro pridno pripravljajo in je že sedaj gotovo, da bo sobotna predstava nadkriljevala vse prejšnje predstave te igre tako, da bo zanimala tudi one, ki so že večkrat videli »Mlinarja in njegovo hčer« na odru.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Smrtna kosa.** Dne 25. oktobra so pokopali v Renčah mladega moža Viktorja Žnidarčiča, sina posestnika in obrtnika ter bivšega župana g. Žnidarčiča. Pokojni je bil star še le 28 let ter se je pred par leti poročil s svojo izvoljenko iz znane Faganelove rodbine v Mirnu. Ob grobu jočejo poleg starišev in brata mlada udova z dvema otročičkoma. Mladi Žnidarčič je bil jako delaven in priden v vsakem pogledu, tudi na narodnem polju, in ga bo zlasti renska čitalnica britko pogršala. Bodi mu blag spomin, preostalim pa naše sožalje!

× **Napad na učitelja.** Potovalni učitelj za Podloko in Dol. Lokovec ima šolo 3 dni v Podloki in 2 dni v Dol. Lokovec. Ta dva dneva sta torek in petek. Zaduji torek t. j. 21. t. m. je šel učitelj g. Brice po ravadi v Dol. Lokovec. Zvečer se je malo zakasnul pri šoli, zato ga je dohitela na poti »oč. Skoro sredi poti je srečal dva človeka. Pozdravil jih z »dober večer« je hotel dalje. Ali kar na enkrat ga zgrabita ta dva od zadej za oči, usta in za roke. Nato pristopijo še drugi. Začeli so ga preiskovati. Razorožen je moral stati kakor steber. Ves v strahu je trepetal potem, ko so ga zapustili. Ko se je ogledal, videl je, da mu manjka ves denar, kateri je za neko opravilo nosil s seboj. Imel je namreč 16 K in nekaj krajcarjev. Mošnjček je našel na tleh prazen. Ozriši se na okoli je videl kake štiri osebe teči proti Banjšicam, druga dva ali tri pa proti čepovanski cesti. Ves prepaden je prišel domov, kjer je povedal, kaj se je zgodilo.

Ubog človek! Tiste krajcarje si je tako z veliko težavo zaslužil, in sedaj so mu še te pobrali roparji. Kakšno srce mora imeti tak človek, kateri jemlje ubogemu trpinu zaslužek. Stvar imajo že orožniki v rokah. Pa težko se kaj dobi, ker dotični učitelj je novinec v tistem kraju in ni poznal niti ene osebe. (Po »Soči«.)

× **Koliko je stalo zadnje zasedanje deželnega zbora istrskega?** Za zadnje zasedanje dež. zbora se je potrosilo K 15.240.17. To svoto je likvidiral deželni odbor v eni zadnjih sej.

× **Mej očetom in sinovi.** — 57-letni A. Gabrijelčič iz Kojškega se je ob trgatvi sprl s svojimi sinovi. Ti so ga tako pretepli,

da so očeta morali prepeljati v bolnišnico.

Vesti iz Kranjske.

* **70. rojstni dan črkostavca.** Danes slavi svoj selemdeseti rojstni dan starosta kranjskih aktivnih črkostavcev, g. Martin Jelovšek. Slavljence je vstopil leta 1848. v tedanjo Egerjevo guberjalno tiskarno. Ko se je v Mariboru ustanovil »Slov. Narod«, se je preselil tjakaj, kjer je prevzel službo meteor en pages. Leto 1877 se je povrnil v Ljubljano v tiskarno Blaznikovih dedičev. Po 1881. letu je vstopil zopet v »Narodno tiskarno«, kjer se zljaj zvesto deluje vzlic svoji visoki starosti. Gosp. Martin Jelovšek ima za seboj 54 trudoljubivih in delavnih let in lahko ponosno gleda na svoja minola leta na polju tipografske stroke. Danes je glavni stavec »Ljubljanskega Zvona«.

Vesti iz Štajerske.

— **Fini celjski župan.** Kakor vsako leto, tako se je tudi letos udeležil okrajni zastop celjski po svojih odposlancih cesarske maše. Po neki neljubi pomoti pa se je zgodilo, da je bil prostor gospoda dr. Dečka kakor podnačelnika okrajnega zastopa zaseden. Gospod dr. Dečko se je zato ogledal, kje bi bil še kak prostor zanj. Videl je, da je poleg mestnega uradnika Fürstbauerja jeden sedež svoboden. Šel je torej na tisto mesto. Poleg imenovanega Fürstbauerja pa je bil sveže pečeni celjski župan Rakuš. Ta se je tedaj ogledal in izrekel krilate besede: »Verfluchte Freshheit!« (Prokleta predrznost!) Sicer pa res, doktor Ivan Dečko, deželni poslanec, podnačelnik okrajnega zastopa, častni občan več občin itd., se upa postaviti v bližino železninarja Rakuša, ki je sicer izvoljen, a še ne potrjen celjski župan! To je že predrznost. Rakuš se je imel za to svojo v cerkvi napravljeno surovost zagovarjati pred sodiščem, kjer je po pričah dokazana njegova neotesanost. Na vsak način je Rakuš lahko ponosen na to svoje prvo župansko delo, za katero mu je prisodil milostninemški sodnik 20 kron globe, eventualno 24 ur zapora. — Naši poslanci naj Koerberju naročijo, da priklopi dotični kazenski akt okrajnega sodišča v Celju aktu za potrjenje Rakuševe izvolitve županom.

Razne vesti.

Taki ljudje nas hočejo civilizirati . . . ! Kakor znano, so si naši sosedje tam okraj luže vtepli v glavo, da nas civilizirajo. Ne, mi menimo, da kdor hoče civilizirati druge, mora biti najprej sam civiliziran! Danes pa lahko pokažemo na kričečem slučaju, kako so kulturni in npravstveni odnošaji tamkaj v bleženem kraljestvu italijanskem. In ta kričeči slučaj se nam vidi še bolj kričeč, ako pomislimo, da se je dogodil v Bologni. Bologno nazivajo namreč »Bologna la dotta«: učena Bologna — in jo smatrajo za najbolj učeno mesto v Italiji. Kakor znano, se je v tej Bologni proti koncu septembra dogodilo grozno zločinstvo. Nekega grofa Bonmartini je ubil brat njegove žene, Tullio Murri. In sicer je storil to po nagovoru svoje sestre. In zakaj?! Zato, ker je ljubimkala z nekim prof. Secchi in z drugimi, in se je hotela rešiti svojega moža, ker jej je bil na potu! V tem procesu — zaprta sta brat in sestra — prišle so grozne svinjarije na dan.

No, povsodi na svetu se dogajajo ubojstva, povsodi in v vsakem narodu na svetu se dogaja, da je žena nezvesta svojemu možu. Ali da bi brat postajal morilec v ta namen, da more krvna mu sestra prešestvovati in živeti nečisto življenje — na kaj takega bi težko naleteli kje drugje. Pa tudi nastopno, kar se je dogodilo te dni v Bologni v zvezi s tem procesom, zdelo bi se nemožno, ako ne bi ravno govorili o — Italiji. Te dni je namreč masa prebivalstva v Bologni priredila velikansko ovacijo . . . uganite: komu?!

Primate se za glavo: istemu Murriju, ki je postal morilec zato, da mu more krvna sestra svobodneje biti — nečistnica. Masa v Bologni je kričala po ulicah: Živio Murri! Živio Tullio! Živela Linda! . . . Ali je to slika! . . . Pošteneji listi v Italiji se zgražajo, da se je tamkaj moglo najti tako prebivalstvo . . . Da — v Italiji je možno . . . V Italiji so možni taki npravstveni odnošaji! In taki ljudje hočejo nas civilizirati! Ne, ne, naj bodo tako dobri, prosimo jih za to, naj

nas lepo puste, da ostanemo — barbari! Kajti v vsem svojem barbarstvu smo vendar še bolj . . . civilizirani.

Medvedje. V selu Priesnici v okraju se-rajejskem so medvedje poklali štiri krave, ki so se bile zanočile v šumi. Jedno in pol so pojeli, polovico ene so vrgli na grob nekoga Tarahije, ki je bil tamkaj umorjen in pokopan, drugi pa so zavlekli za klade in tam vrgli eno na drugo.

Loterijske številke, izžrebane dne 25. oktobra:

Gradec	69	62	44	18	89
Dunaj	12	40	88	57	55

Brzojavna poročila.

Shod avstrijskih železniskih postnih uradnikov.

DUNAJ 27. (B.) Včeraj se je vršil tu prvi shod avstrijskih železniskih postnih uradnikov, katerega se je udeležilo kakih 500 odposlancev in vse dežele. Dvorni svetnik Wagner Jaueregg je pozdravil zbrane v imenu ministerstva za trgovino in je zagotovil v imenu vlade, da se ista dobro zaveda velike važnosti poštne službe. Kolikor je možno, je vlada pripravljena sodelovati, da se v tem letu uresničijo želje poštinih obratnih uradnikov.

Avstrijski industrijaleci v Marzelji.

MARZELJA 27. (B.) V soboto in včeraj so si člani pododbora avstrijskega industrijskega sveta ogledali pristanišče s kopnega in z morja s tovarnami in ladjedelnicami. Danes so člani pododbora odpotovali v Toulon.

Inauguracija rektorja.

DUNAJ 27. (B.) Danes o poludne se je vršila slovesna inauguracija novega rektorja vseučilišča, dvornega svetnika, profesorja dr. Gussenbauerja.

Nacijonalni svet v Bernu.

BERN 26. (B.) Povodom skupnega obnovenja nacionalnega sveta, čegar število členov je vsled naraščanja prebivalstva narastlo od 147 na 167, je bila radikalno-demokracična večina potrjena. Ožje volitve, ki se imajo še vršiti, ne morejo nič več spremeniti na tem vseh. Socijalni demokratje so dobili prirastek 2—3 mandatov in utegnejo priti tako v posest kakih 8 mandatov.

Nezdoda cesarske kočije.

DUNAJ Ko se je cesar včeraj vozil iz Söhnabrunna na cesarski dvorec, se je začel eden konjev nekoliko upirati. Cesar je dal ustaviti in je izstopil iz kočije ter je v družbi svojega adjutanta peš odšel v cesarski dvorec. Na to je bila navstala govornica, da se je cesarjev voz preobrnil.

Bomba.

LIVORNO 27. (B.) V bližini semenišča je eksplodirala dinamična bomba. En otrok je bil ubit, eden pa ranjen.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarske zadruge v Gorici (Solkan) vpisane zadruge z omejenim poročtvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario) št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost zajamčena, tajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udoben, moderni sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištvo brezplačno.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

— T R S T —

TOVARNA:	ZALOGA:
Via Teza, vogal	Piazza Rosario št. 2 (Solksko poslopje)
Via Limitana	In Via Riberge št. 21

Telefon št. 670.

Velik izbor tapetarij, srca in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI ČENIKI TASTONI IN FRANKO Predmeti postavio se na pa. obrad ali železnico franko

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Mala oznanila.

Fod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 2 stot. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 20 K. ter se plačujejo v četrtletnih anticiptivnih obrokih. Najmanjša objava 60 stot.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svojo kavarno "Commercio" kjer je shajališče Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Mihael Zeppar v Trstu, ulica San Giovanni št. 12

ima zalogo pečij od majolike v velikem izboru, sama novost, bodisi glede risarij ali barv. Snov sestaja od same stanovite zemlje. Izkjučna zaloga za Trst, Primorje in Dalmacijo s' avnoznane in odlikovane tovarne za peči Bratov Schütz v Banskem (Morava) ustanovljena 1848. Pri teh pečih se prihrani 50% na kurjavi. Lastna tovarna štedilnih peči iz železa ali učešnih z majoliko. Izvrštev po meri in nizkih cenah.

Prodaja manifakturnega blaga SALARINI

v ulici Ponte della Fabra št. 2.
in podružnica
„Alla città di Londra“
ulica Poste nuove št. 9. (Bauerjeva hiša).

Velika zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke. Velik izbor oblek za moške od gl. 6.50 do 24, za dečke od gl. 3. do 12. suknene jope v velikem izboru od gl. 3. do 8. zimске močne in podšite jope z ovratnikom od astrahana od gl. 5 — 14, ravno take podšite s kožuvinno po gl. 12. — Površne suknje v velikem izboru od gl. 18 — 32. Jopice za dečke v raznih oblikah in barvah, volnene hlače od gl. 2.50 — 4.50, finejše od gl. 5 — 9. Velik izbor oblek za otroke in dečke od 3 — 12 let od 1.1. 2.50 — 10. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moleškina (zlojdeva koža) za delavce izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu.

Tržne močne srajce za delavce gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške obleke na meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovi z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah. V podružnici v ulici Poste nuove se sprejemajo izdelovanja oblek po meri ter se še posebno vdobiva vsake vrste oblek v raznih risanicah in merah za moške in dečke.

Učitelj slovenščine se išče. Več se poižve v upravnishtvu našega lista.

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?
— Grem kupit par čevljev!
— Svetujem Vam, da greste v ulico Riborgo št. 25 po domače k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, ženske in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno ter sprejema naročbe vsakovrstno obuvalo na debelo in drobno.

Lastnik: Peter Rehar.

Zaloga šivalnih strojev za domačo rabo in obrtnike.

5 letno jamstvo
Mehanič-specialist za popraviljanje strojev vseh vrst
RUDOLF RÖTTL
TRST. — Piazza S. Caterina št. 2. — TRST.

Gustav Bonazza

v Trstu, Piazza Barriera vecchia, (vogal Androna del' Olmo).
Velika zaloga pohištva, ogledal, okvirjev in tapcarij.
— Popolno opremljene sobe. —
Konkurenčne cene.
Naročbe se dostavijo razven embalaže franko na kolodvor ali brod v Trstu

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva

Andrej Jug

TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST

priporoča svojim cenjenim rojakom svoje najboljše in trpežno pohištvo, bodisi svetlo ali temno politirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali popravne, krtere izvrši v najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.

Cene brez konkurence.

Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolici in na deželi: v mislu gesla: Svoji k svojim!

Najugodnejše cene.

Skladišče slavnoznanih platenin

in namiznih prtov

iz Fiandre

iz tovarn v Countrai (Belgija)

se nahaja v

novi prodajalnici platenin in bombaževin

Peter Klansich

Piazza Nuova (Gadolà) 1, zraven knjigarne Chiopris.

Izključno zastopstvo se skladiščem: za Trst, Goriško, Reko, Istro in Dalmacijo.

Velik dohod nogovic vseh vrst za gospe, gospode in deco.

Najugodnejše cene.

Jvan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici

kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in drugi vrste, iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

„K sv. Antonu Padovanskemu“

(AL SANTO DI PADOVA)

Prva prodajalnica cerkvenih oprav in nabožnih predmetov

Anton G. Vogrič

Via Muda vecchia št. 2. (zadej municipalne palače).

Velik in menjšječi se izbor mašnih plaščev, pluvialov, štel, kap, kolarijev, kandelabrov, lamp, svetik razpel, palm, nab. žoih kipov, oleografij, liturg. žoih in molitvenih knjig, vencev, kolain, vsakovrstnih podob, nabožnih razglednic za vsak čas pripravnih.

Zaloga sveč od pristnega čebelnega voska I. in II. sestave ter vseh drugih predmetov.

Vse po najzmernejših cenah.

Prečastitim cerkvenim upravam se dovoljujejo posebno znižane cene.

Sprejemajo se vse v to stroko spadajoče popravne.

Ob nedeljah in praznikih je prodajalnica zaprta.

Podpirajte družbo Cirila in Metoda!

Paglianovo mazilo (sirup)

za osveženje in čiščenje krvi

prof. Ernesta Pagliano

nečak pokojnega profesorja Hieronima Pagliano je bilo predloženo zdravstvenem vodstvu min. za notranje posle, koje je dovolilo razprodajo. Odlikovano na narodni farmacevtski razstavi 1894 in na higijenični narodni razstavi 1900 z zlatimi kolajnami.

Dvor višjega sodišča v Lucca je izdal razsodbo po koji ima tvrdka Hieronima Pagliano izključno pravico postopati proti vsakomur, ki bi razpečaval ponarejanja, ter je ob jednem prisodil tvrdki vse sodne troške in odvetniške troške provzročene do leta 1897.

Naš sirup je ravno isti, kojega je izumil 1838. pok. naš stric prof. Hieronim Pagliano ter hranimo njegove izvirne recepte, s kojimi se je dokazala resnica. Vsi ti dokumenti ki so pisani z njegovo lastno roko, so bili predloženi pristojnemu sodišču.

Pozivljamo vsakogar, da prekliče; to zadošča v dokaz resnice, koje smo vedno trdili in razkrili brezvestne laži gotovih špekulantov. Zgoraj oznučene listine zamore si vsakdo ogledati. Ogibajte se vedno ponarejanj in zahtevajte vedno izdelke, koji nosijo na lončku in ovitkih našo varstveno znamko. Tvrdka nima družic. Napolj 4, Calata S. Marco.

TOVARNA POHIŠTVA

IGNACIJ KRON

Dvorni založnik. — Ustanovlj. 1848.

ulica Cassa di Risparmio
Tovarna na Dunaju.

Novi ceniki, izvirni narisi, načrti za sobe na zahtevanje brezplačno.

Obuvala!

Pri Pepetu Kraševcu
zraven cerkve sv. Petra (Piazza Rosario pod ljud. šolo)
Bogata zaloga raznovrstnih obuvaj za gospe, gospe in otroke.

Postne naročbe se izvrše takoj. Pošiljave so poštnice proste.

Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter se izvršuje z največjo točnostjo in natančnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča Josip Stantič čevlj. mojster.

Zalagatelj uradnikov in uslužbencev konsumnega skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in c. kr. generalnih skladišč; nadalje stražnikov c. kr. javne straže v Trstu in Miljah ter orožništva c. kr. div. avstr. Lloydja.

„Andemo de Franz“

krēma

v ulici Geppa št. 14.

Joči vina prve vrste:

Bela vipavska liter po 40 kr.

Črna istraska „ 36 „

Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah.

Družinam se pošilja na dom od 10 litrov naprej: Ipavsko belo liter po 32 kr.

Črna istersko liter po 28 kr.

Priporoča se tudi krēmarjem, katerim dajemo vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.

Josip Furlan, lastnik.

Spōštovane slovenske gospodinje
Zahtevajte pri svojih trgovcih

NOVO

Ciril-Methodijevo

cikorijo.

St. 12173.

Razpis.

Provizorično se odda služba hišnega duhovnika v deželni prisilni delavnici v Ljubljani z letno plačo 1600 K poleg prostega stanovanja, kurjave in svečave proti obojestranski polletni odpovedi.

Prostetli za to mesto naj vložijo svoje prošnje do 10 novembra t. l. pri deželnem odboru krajskem.

Razen stanovske sposobnosti je dokazati tudi znanje slovenskega, nemškega in italijanskega jezika ter je gledč zdravstvenega stanja predložiti zdravniško spričevalo.

Od deželnega odbora krajskega.

V LJUBLJANI, dan 16. oktobra 1902.

FERDO GUŠTINČIČ

klesarski mojster

TRST (via Giuliani II) — BARKOVLE (zraven pokopališča).

Izvršuje vsakovrstna in najfineja ornamentalna dela kakor n. pr.: oltarje, spomenike, kipe, poprsja. — Razna dela iz mramorja, cementa in gipsa, kakor tudi slike po fotografiji v vsakovrstnih formatih itd. itd. Več slik je na ogled v Narodnem domu v Barkovljah.

Lastni kamenolom v Petrovici (Repen).

Zage na motor.

Cene po pogodbi in jako nizke.

Priporočuje se slav. slovenskemu občinstvu za obile naročbe udanj

Ferdo Guštinčič

klesarski mojster.